

ВУЛЕ ЖУРИЋ

Уредништво Летописа: *Како бисте у њоейичком смислу описали актуелни тренутак савремене српске прозе? Шта је наследило њосијмодернизам осамдесетих и деведесетих година њрошкелог века?*

Вуле Журић: Колико знам, „оставинска расправа” у вези са поетичким и другим књижевним некретнинама које су за собом оставили многи представници *младе српске прозе* никада није одржана. Уместо да генерација писаца којој припадам добије легитимну прилику да се евентуално „побуни” против својих књижевних очева (а у мом „случају”, Немања Митровић, Радослав Петковић, Светислава Басара и пре свих Давид Албахари то неоспорно јесу), ми смо се суочили са распадом државе у којој смо до тада живели, а самим тим и са распадом целокупне кулурне сцене на којој смо тек почињали да се формирамо. Неки од „предратних млађих писаца” једноставно су нестали са нестајуће књижевне сцене, а грађански рат и драматично осиромашење онога што је остало од некадашњег друштва наједном су се наметнули као ексклузивне и готово једине теме. Међутим, ускоро се испоставило да „постмодернисти” (сем опет Басаре и Албахарија) немају неку нарочиту потребу да се у својим делима баве ратом, док су текстови млађих писаца почели да се читају готово искључиво у идеолошком кључу. Ратови су се завршили, десио се Пети октобар, после нас се појавила нова генерација писаца, али идеолошко вредновање није престајало да оптерећује ионако компликоване односе на једва живој књижевној сцени. У првој деценији двадесет и првога века, овој идеолошкој тортури прикључила се и пошаст тиража. Постало је вредно само оно што се добро продавало. Па ипак, упркос свим овим ограничењима и неспоразумима којима обилује актуелни тренутак савремене српске прозе, текстови који се данас пишу, али све ређе адекватно тумаче, јесу поетички разноврсни

и вредни читалачке пажње. Оно што брине није помањкање квалитета, већ управо недовољан број младих, гневних приповедача, који ће узети на зуб књижевне домете писаца моје генерације. Чини ми се да је ова тужна чињеница директна последица планског уништавања часописне сцене. Од младог писца се данас очекује да ступи на књижевни сцену са добро написаним романом који у себи има комерцијални потенцијал. Сами донесите закључак да ли је то прави начин да се обезбеди ма каква књижевна будућност српске прозе.

Све чешиће се догађа да романописци пишу сценарије за филмове и серије, а да драматурзи добијају књижевне награде. Веза између књижевности и филмске уметности постоје све чвршћа. Како ће се то одразити на саму књижевност?

Камо среће да домаће филмације и телевизије све чешиће ангажују писце за писање сценарија за филмове и ТВ серије. Не видим да је то тако. Већ поменути рат је прекинуо и поменути везу између књижевности и филмске уметности. Писци заиста ретко добијају прилику да напишу нешто што ће бити снимљено и што ће видети многобројна публика. Изгледа да нема много посла ни за саме драматурге, па се и они окрећу најјефтинијем уметничком послу у Србији: писању романа. А Филип Давид и Ивана Димић јесу школовани драматурзи, али они су истовремено и афирмисани и високоцењени прозни писци, па не видим ништа необично у томе што су добили Нинову награду.

Српир је у прошлом веку оставио штање за кога се ишце књижевности. Да ли можете да ошците данашње читоца српске прозе? Да ли је у иштану један ишч читоца, или је посреди вице различитих ишчова?

Најважније је да ти читаоци уопште још постоје, с обзиром на то колико се надлежни труде да обезвреде сваки стваралачки напор и колико се у медијима већ дуго ствара лажна слика о Србији као земљи неписмених дивљака. А људи читају онолико колико за то нађу времена и колико могу да одвоје новца. Не бих правио било какве поделе, типизације, нити бих се бавио анализама листа најпродаванијих и најчитанијих наслова. На писцу је да много чита и да пише најбоље што уме, а на читаоцу да одабере оно што га највише интересује. Какво је стање у домаћим медијима, колико мало простора у њима је посвећено књижевности и уметности, ситуација је још и добра. У Србији је данас много теже бити читалац него писац.

У којој мери политичка коректност утиче на тематичку и квалитет савремене српске прозе? Да ли има нешто да се постигне политички утицај на редослед снага у књижевном пољу?

На оба ова питања делимично сам одговорио дајући одговор на прво питање. Политичка коректност убија сваку књижевност, али ауторима који пристану да на такав начин изневере списатељски позив та коректност доноси одређене користи. А српска књижевност већ дуго није у сфери интересовања људи који су на власти. Истина, да бисте били управник библиотеке или позоришта, морате бити мили властодршцима, али шта то вреди када ни библиотеке ни позоришта немају довољно новца за нормално функционисање.

Чак и онда када је себе оправдала као израз снаге стила, као у случају Флоберове Мадам Бовари, проза је поседовала и снажан критички појенцијал. Да ли савремена српска проза поседује критички појенцијал и против чега се она бори, ако је такав појенцијал сачувала?

Оно што недостаје савременој српској прози нису писци, нису књиге, нису теме тих књига, није начин на који се те теме у овим књигама обрађују. Савременој српској прози недостају истински, образовани и посвећени тумачи и јавни простор у коме би се глас таквих тумача чуо. Савременој српској прози недостаје разговор о савременој српској прози какав је управо овај, који је покренуо *Лейолис Мајице српске*. Људски је надати се да овај разговор неће бити један од последњих, него тек први у низу размене мишљења о свим аспектима књижевног живота.